TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2008. gada 18. decembrī *

Lieta C-384/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 31. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 13. augustā, tiesvedībā

Wienstrom GmbH

pret

Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents) un K. Toadere [*C. Toader*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 23. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Wienstrom GmbH* vārdā — H. R. Laurers [*H. R. Laurer*], advokāts,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Gross [*K. Gross*] un B. Martenčuks [*B. Martenczuk*], pārstāvji,

— EBTA Uzraudzības iestādes vārdā — B. Alterskjers [*B. Alterskjær*] un N. Fengers [*N. Fenger*], kā arī L. Janga [*L. Young*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 88. panta 3. punkta pēdējo teikumu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar prāvu starp *Wienstrom GmbH* (turpmāk tekstā — "*Wienstrom*") un *Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit* (Federālā Ekonomikas un darba ministrija, turpmāk tekstā — "atbildētāja iestāde") par atbalsta, kas ir piešķirams *Wienstrom* atbilstoši Ekoloģiskās elektroenerģijas likumam (*Ökostromgesetz*, turpmāk tekstā — "*ÖG*"), apmēru.

Atbilstošās tiesību normas

Atbalsta pasākums

3 *ÖG* ir regulēts atbalsts koģenerācijas stacijām Austrijā.

4 Tā pirmā redakcija (*BGBl.* I, 149/2002; turpmāk tekstā — "agrākais *ÖG*") stājās spēkā 2003. gada 1. janvārī. 2006. gada 2. oktobrī tas tika aizstāts ar jaunu redakciju (*BGBl.* I, 105/2006; turpmāk tekstā — "jaunais *ÖG*").

5 Lai atbalstītu elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas stacijās, noteiktos nosacījumos tiek piešķirta atlīdzība par izmaksām, kas nepieciešamas ekspluatācijas turpināšanai. Agrākajā *ÖG* šī atbalsta apmērs par 2003. un 2004. gadu tika noteikts ne lielāks par 1,5 centiem par koģenerācijas procesā iegūtās elektroenerģijas kWh. Kopš 2005. gada šī summa tika noteikta, atbildētājai iestādei piemērojot atbilstošās agrākā *ÖG* normas, un tā to [šo summu] varēja pārbaudes rezultātā grozīt.

6 Pamata prāvā aplūkoto gadu gaitā pasākums tika finansēts no vienotas piemaksas, ko piemēroja galapatērētājiem piegādātās elektroenerģijas apjomam, neatkarīgi no to faktiskā koģenerācijas procesā iegūtās elektroenerģijas patēriņa. Šī piemaksa tika nodota valsts iestādei *Energie-Control GmbH*, kuras pienākums ir sniegt atbalstu koģenerācijas stacijām.

7 Ar jaunā *ÖG* 30. panta d) punktu pasākums ir ar atpakaļejošu iedarbību grozīts.

8 Tajā ir paredzēts, ka par laikposmu no 2003. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim elektroenerģijas izplatītāji, kas importē elektroenerģiju, kas tiek dēvēta par "ekoloģisku" vai iegūta koģenerācijas procesā, un to pārdod galapatērētājiem valstī, kā arī galapatērētāji, kas importē tāda paša veida elektroenerģiju to pašu patēriņam, ir tiesīgi lūgt atlīdzināt atbalsta summu par elektroenerģiju, kas iegūta mazās hidro-

elektroenerģijas iekārtās, vai jebkura cita veida ekoloģisko elektroenerģiju vai atlīdzināt koģenerācijas piemaksu par enerģiju, kas iegūta koģenerācijas procesā.

Komisijas lēmums

9 Pēc vēstuļu apmaiņas ar Austrijas iestādēm 2003. gadā Eiropas Kopienu Komisija reģistrēja pasākumus attiecībā uz koģenerācijas stacijām kā nepaziņotu atbalstu ar numuru NN 162/B/2003. Austrijas Republika ir paziņojusi Komisijai jaunajā *ÖG* paredzētos grozījumus. Šis paziņojums ir reģistrēts ar numuru N 317/B/2006.

10 Ar 2006. gada 4. jūlija lēmumu C(2006) 2964, galīgā redakcija (OV C 221, 9. lpp.; turpmāk tekstā — "Komisijas lēmums"), Komisija nolēma necelt iebildumus. Tā nolēma, ka atbalsts, kas atbilst Kopienu tiesiskajam regulējumam par valsts atbalstu vides aizsardzībai (OV 2001, C 37, 3. lpp.), bija saderīgs ar kopējo tirgu atbilstoši EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam. Tā apgalvo, ka ar jauno *ÖG* ieviestie grozījumi ir piemērots instruments, lai neitralizētu iespējami diskriminējošo iedarbību uz importēto elektroenerģiju.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

11 *Wienstrom* ekspluatē vairākas koģenerācijas stacijas Vīnē. Tā saņem atbalstu atbilstoši *ÖG*.

12 Tā apstrīd divus atbildētājas iestādes lēmumus, kas datēti attiecīgi ar 2004. gada 11. oktobri (turpmāk tekstā — "pirmais apstrīdētais lēmums") un ar 2006. gada 7. decembri (turpmāk tekstā — "otrais apstrīdētais lēmums").

13 Pirmajā apstrīdētajā lēmumā ir noteikta summa EUR 37 335 602,20 par 2003. gadu kā atbalsts, kas piešķirts *Wienstrom* par trim koģenerācijas stacijām. Tā kā bija samaksāti avansi EUR 44 551 514,75, šajā lēmumā ir paredzēts, ka šai sabiedrībai ir jāsamaksā starpība, t.i., EUR 7 215 912,55.

14 Otrais apstrīdētais lēmums attiecas uz *Wienstrom* piešķirto atbalstu par 2005. gadu modernizētai koģenerācijas stacijai. Pirms tā 2006. gada 8. martā tika pieņemts lēmums, kurā tika noteikta pagaidu piešķirtā atbalsta summa un, pamatojoties uz kuru, 2006. gada 14. martā tika pārskaitīts avanss EUR 5 408 159. Otrajā apstrīdētajā lēmumā

ir galīgi noteikta piešķirtā atbalsta summa EUR 5 688 703,47 un, ievērojot jau samaksāto avansu, norīkots samaksāt summu EUR 280 544,47. *Wienstrom* apgalvo, ka tai pienācās summa EUR 8 487 228,00.

15 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Komisijas lēmums attiecas tikai uz jauno *ÖG* un nav pieņemts neviens skaidri negatīvs lēmums attiecībā uz agrāko *ÖG*.

16 Tā atgādina, ka pirmais apstrīdētais lēmums ietver atbalsta, kurš piešķirts pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas, īstenošanu.

17 Tā uzskata, ka otrais apstrīdētais lēmums, kas pieņemts pēc Komisijas lēmuma, attiecas uz atbalsta pasākuma īstenošanu, bet ka šī īstenošana sākās pirms agrākā *ÖG* stāšanās spēkā, saskaņā ar kuru Austrijas Republika ir apņēmusies samaksāt attiecīgo atbalstu par 2005. gadu.

18 Ievērojot it īpaši 2003. gada 21. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-261/01 un C-262/01 *Van Calster* u.c. (*Recueil*, I-12249. lpp.), iesniedzējtiesa jautā par īstenošanas aizlieguma, kas izteikts EKL 88. panta 3. punkta pēdējā teikumā, apjomu prāvā, kuru tā izskata.

19 Šādos apstākļos tā nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai EKL 88. panta 3. punkta *in fine* piemērošana nozīmē, ka valsts tiesai ir jāatsaka papildu atbalsta piešķiršana atbalsta saņēmējam, kuram principā ir uz to tiesības atbilstoši valsts tiesību normām, pamatojoties uz īstenošanas aizliegumu, kas paredzēts šajā tiesību normā, lai gan, pirmkārt, Komisija, protams, ir izteikusi nožēlu, ka nav paziņots par atbalstu, bet nav pieņēmusi ne negatīvu lēmumu 4. panta 2. punkta izpratnē, ne arī noteikusi pasākumus Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999 [ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EK līguma 93. panta] piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.)] 14. panta izpratnē un, otrkārt, no dokumentiem neizriet trešo personu tiesību pārkāpums?

2) Vai īstenošanas aizliegums, kas paredzēts EKL 88. panta 3. punktā, pieļauj piemērot valsts likuma normu, ja šī piemērošana ir pamatota ar jauno šī likuma redakciju, kuras saderību ar kopējo tirgu Komisija ir konstatējusi, lai gan, pirmkārt, attiecīgais pasākums attiecas uz laikposmu pirms šīs jaunās likuma redakcijas un grozījumi, kas bija noteicošie, lai apstiprinātu saderību, šajā laikposmā vēl nebija piemērojami un, otrkārt, no dokumentiem neizriet trešo personu tiesību pārkāpums?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

20 Ievadā ir jākonstatē, ka Komisijas lēmums neattiecas tikai uz jauno *ÖG*. Šis lēmums attiecas uz abām *ÖG* redakcijām, jo Komisijas vērtējums ir izteikts par grozīto *ÖG* redakcijā, kas bija spēkā pārbaudes dienā. Sadaļā "Priekšmets" tā skaidri ir norādījusi uz divām procedūrām NN 162/B/2003 un N 317/B/2006. Jāpiebilst, ka tā 7. punktā ir noteikts, ka tajā izdarītais apraksts un vērtējums pamatojas gan uz noteikumiem, kas

bija spēkā kopš 2003. gada 1. janvāra, gan uz tiem, kas piemērojami kopš jaunā likuma stāšanās spēkā. Turklāt paziņojumā 2003. gada 1. janvāra *Oficiālajā Vēstnesī* ir norādīts kā atbalsta pasākuma sākumpunkts, par kuru nav izteikti iebildumi.

21 Ir arī jākonstatē, ka pamata prāvās ir runa par atbalsta summas, kas faktiski pienākas atbilstoši attiecīgajam atbalsta pasākumam par abiem minētajiem laikposmiem, noteikšanu.

22 Visbeidzot, ir jānorāda, ka, lai gan pirmais pamata prāvā apstrīdētais lēmums ir pieņemts pirms Komisijas lēmuma un otrais — pēc tā, abi iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas uz vienu un to pašu juridisko situāciju, proti, abos gadījumos pirms pozitīva Komisijas lēmuma pieņemšanas ir notikusi īstenošana. Otrais apstrīdētais lēmums tika pieņemts pēc Austrijas iestāžu 2006. gada 8. marta lēmuma, ar kuru ir pagaidām noteikta pienākošā atbalsta summa un norīkots samaksāt avansu, līdz ar to atbalsta īstenošana tika sākta pirms Komisijas lēmuma pieņemšanas.

23 Ņemot vērā šos konstatējumus un iepriekšējos apsvērumus, abi prejudiciālie jautājumi ir jāpārbauda kopā.

24 Ar šiem jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tādos apstākļos, kādi ir pamata prāvā, pamatojoties uz EKL 88. panta 3. punkta pēdējā teikumā paredzēto valsts atbalsta īstenošanas aizliegumu, valsts tiesai ir jānoraida valsts atbalsta saņēmēja lūgums saistībā ar šī atbalsta summu, kas pienākas par laikposmu pirms Komisijas lēmuma, ar kuru tas ir atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu, pieņemšanas.

25 Šajā sakarā ir jānorāda, ka pozitīvs Komisijas lēmums izbeidz priekšlaicīgas īstenošanas aizliegumu.

26 Ja atbalsta projekts ir ticis pienācīgi paziņots Komisijai un nav ticis īstenots pirms šī lēmuma pieņemšanas, to var nodot īstenot no tā pieņemšanas brīža, tajā skaitā vajadzības gadījumā attiecībā uz iepriekšēju laikposmu, uz kuru attiecas pasākums, kas atzīts par saderīgu.

27 Ja atbalsts ir ticis piešķirts tā saņēmējam pretēji EKL 88. panta 3. punkta pēdējam teikumam, valsts tiesai pēc cita tirgus dalībnieka pieprasījuma var būt pienākums pieņemt lēmumu pat pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi pozitīvu lēmumu, par īstenošanas pasākumu spēkā esamību un par piešķirtā finanšu atbalsta atgūšanu.

28 No 2008. gada 12. februāra sprieduma lietā C-199/06 *CELF* un *ministre de la Culture et de la Communication* (Krājums, I-469. lpp., 46. punkts; turpmāk tekstā — "spriedums lietā *CELF*") izriet, ka šādā gadījumā, lai arī Kopienu tiesības valsts tiesai nosaka pienākumu lemt par piemērotiem pasākumiem, lai efektīvi novērstu nelikumību sekas, tās, pat ja nav ārkārtas apstākļu, valsts tiesai nenosaka pienākumu pilnīgi atgūt nelikumīgo atbalstu.

29 Šajā pat gadījumā valsts tiesai ir pienākums, piemērojot Kopienu tiesības, atbalsta saņēmējam piespriest procentu maksājumu par visu nelikumības periodu. Saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu šī tiesa vajadzības gadījumā var piespriest arī nelikumīgā atbalsta atgūšanu, neierobežojot dalībvalsts tiesības vēlāk īstenot šo atbalstu no jauna.

Tāpat tai var nākties apmierināt prasības par tādu zaudējumu atlīdzību, kas radušies atbalsta nelikumības dēļ (spriedums lietā *CELF*, 52. un 53. punkts).

30 Kā šķiet, ja atbalsts tiek nelikumīgi īstenots pirms pozitīva Komisijas lēmuma, Kopienu tiesības pieļauj, ka atbalsta saņēmējs, pirmkārt, var prasīt samaksāt pienākošos atbalstu nākotnē un, otrkārt, var paturēt atbalstu, kas piešķirts pirms pozitīva lēmuma pieņemšanas, ievērojot sekas, kas izriet no priekšlaicīgi piešķirtā atbalsta nelikumības apstākļos, kas precizēti spriedumā lietā *CELF*.

31 Kritērijs, kas nosaka atbalsta saņēmēja iespēju saņemt atbalsta samaksu par laikposmu pirms pozitīva lēmuma pieņemšanas vai paturēt jau samaksāto atbalstu, tātad ir Komisijas konstatētais saderīgums ar kopējo tirgu.

32 Tādējādi Kopienu tiesības nav šķērslis tam, lai valsts tiesa tādā prāvā starp atbalsta saņēmēju un valsts iestādēm kā pamata lietā lemtu, apšaubot pienākošā atbalsta summu, bet nevis to principā.

33 Ar valsts tiesas pieņemto lēmumu ir izbeigts strīds, tuvinot situāciju tai, kas izvērtēta spriedumā lietā *CELF* un kas attiecas uz atbalstu, kurš ir īstenots priekšlaicīgi un kura summa nav apstrīdēta.

34 Turpinājumā tā ļauj piemērot principus, kas minētajā spriedumā izklāstīti EKL 88. panta 3. punkta pēdējā teikuma interpretācijas ietvaros.

35 Šī analīze nav pretrunā iepriekš minētajam spriedumam lietā *Van Calster* u.c., par kura saturu jautā iesniedzējtiesa.

36 Šis spriedums neattiecas uz atbalsta saņēmēju stāvokli, bet gan uz tirgus dalībnieku stāvokli, kuriem ar atpakaļejošu iedarbību ir jāveic iemaksas, kas paredzētas īpaši tam, lai finansētu šo atbalsta režīmu, un tā rezultātā tiek uzskatīti par tā [šī režīma] neatņemamu sastāvdaļu. Pamata lietās, kurās ir pieņemts minētais spriedums, iemaksas tika ieturētas atbilstoši iepriekšējam atbalsta režīmam, kas ir atzīts par nesaderīgu, pirms Komisijas pozitīvā lēmuma par jauno atbalsta režīmu, kas aizstāja pirmo un paredzēja iemaksu ieskaitīšanu ar atpakaļejošu iedarbību, kā arī to kompensēšanu ar to, kas faktiski iekasētas, īstenojot iepriekšējo atbalsta režīmu, pieņemšanas.

37 Tiesa spriedumā ir nospriedusi, ka EK līguma 93. panta 3. punktam (tagad pēc grozījumiem — EKL 88. panta 3. punkts) tādos apstākļos, kādi ir pamata lietās, ir pretrunā iemaksu, kuras noteiktas ar atpakaļejošu iedarbību par laikposmu pirms Komisijas pozitīvā lēmuma pieņemšanas datuma, iekasēšana.

38 Tā rīkojoties, tā vienīgi uzskata, ka no trešās personas viedokļa, kurai tiek uzlikta finanšu nasta pirms Komisijas pozitīva lēmuma pieņemšanas, vienīgais līdzeklis, lai šajā sakarā novērstu, ka tiek nelikumīgi īstenots atbalsta pasākums, ir panākt minēto iemaksu atlīdzināšanu.

39 Tādējādi uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka aizliegums īstenot valsts atbalstu, kas paredzēts EKL 88. panta 3. punkta pēdējā teikumā, nenosaka valsts tiesai pienākumu tādos apstākļos, kādi ir pamata prāvā, noraidīt valsts atbalsta saņēmēja lūgumu saistībā ar šī atbalsta summu, kas pienākas par laikposmu pirms Komisijas lēmuma, ar kuru minētais atbalsts ir atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu, pieņemšanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

40 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

aizliegums īstenot valsts atbalstu, kas paredzēts EKL 88. panta 3. punkta pēdējā teikumā, nenosaka valsts tiesai pienākumu tādos apstākļos, kādi ir pamata prāvā, noraidīt valsts atbalsta saņēmēja lūgumu saistībā ar šī atbalsta summu, kas pienākas par laikposmu pirms Eiropas Kopienu Komisijas lēmuma, ar kuru minētais atbalsts ir atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu, pieņemšanas.

[Paraksti]